

Prohlášení občanského sdružení Šumava 21 ke stavu lesů v NPŠ (2004)

Po 12 letech existence Národního parku Šumava (NPŠ) došlo k podstatnému zhoršení stavu šumavských lesů, což je v hrubém rozporu s prvotním záměrem na zřízení NPŠ i Nařízením vlády č.163/1991 Sb., kterým se NPŠ zřizuje. Zachování a zlepšení stavu lesů Šumavy bylo prvotním a základním důvodem vyhlášení národního parku (NP).

Současný přístup odpovědných státních orgánů, včetně správy NP, je s tímto požadavkem ve značném rozporu; v rozporu je i s obecnými požadavky kladenými na NPŠ ve smyslu §15 zákona 114/92 Sb., o ochraně přírody a krajiny.

Nesouhlasíme se současným oficiálním přístupem k ochraně přírody v NPŠ, reprezentovaným ministerstvem životního prostředí (MŽP), který vede k rozvratu nejcennějších biotopů horských smrčín pohraničního hřebene Šumavy, tedy těch lokalit, jež byly „základním kamenem“ vzniku NP.

Máme za to, že pokud je cílem NP zachování a zlepšení přírodních poměrů, nelze lesy Šumavy, poznamenané a nadále ovlivňované antropogenními vlivy, ponechat jen přirozenému vývoji.

Považujeme záměry MŽP podporované Hnutím Duha za mylné a nebezpečné, ohrožující samu podstatu šumavských lesů.

V současnosti prosazovaný přístup (přeměna „nepůvodních“ horských smrčín v jádrové zóně na přirozené horské smrčiny) vychází z mylných předpokladů, kterými jsou zejména:

- 1. nepůvodní charakter lesních porostů, vyžadující návrat k původní dřevinné skladbě**
- 2. stejnověkost lesních porostů**
- 3. monokulturní charakter lesních porostů, způsobený hospodařením v lesích**

V první řadě jde o původnost či nepůvodnost současných šumavských porostů jádrové zóny národního parku, tedy oblasti, která byla z hlediska lidské činnosti jednou z nejméně dotčených a tudíž jednou z nejcennějších v NPŠ. Jde o oblast, která byla v minulosti minimálně osídlená, komplex lesů, kde věk porostů dosahuje běžně 200 a více let, oblast, která nebyla podstatně zasažena větrnými kalamitami z let 1868-1870 ani následnou kůrovcovou kalamitou. Jde tedy o komplex lesů, které byly lidskou činností pozměněny jen velmi málo, někde prakticky vůbec.

Pokud jde o stejnověkost těchto porostů, jen stěží lze o ní hovořit, je-li věková diference mezi jednotlivými stromy v jednom porostu běžně 50-100 let. Při průměrném stáří více než 200 let se neodborníkům takovéto porosty jeví jako stejnověké.

Výraznou pozornost si rovněž zaslouží názory o nevhodnosti smrkových monokultur a požadavek pestřejší druhové skladby, a především pak argument o chybějícím zastoupení jeřábu. Proč v těchto porostech absentuje jedle s bukem je snad již obecně známo - je to proto, že v těchto nadmořských výškách a klimatických poměrech jedle a buk až na výjimky nerostou.

Co se týče jeřábu, který je také velmi často zmiňován zastánci přirozeného vývoje horských smrčín kvůli bohatší druhové skladbě, jde o biologický omyl. Jeřáb může být zastoupen jen v nižších věkových třídách, kde bude úspěšně po desítky let plnit funkci meliorační a stabilizační dřeviny. Ve vyšších věkových třídách, asi nad 80 let, spíše však již nad 60 let nutně schází, neboť je na hranici svého biologického věku, případně již dříve nebyl schopen konkurovat smrku v honbě za světlem. Byl přirozeným vývojem potlačen.

Shrnutí:

Současná, až katastroficky rychlá přeměna „nepůvodních stejnověkových smrkových monokultur“ horských smrčín, způsobená nečinností v boji s přemnoženým kůrovcem, vede k vytváření „nepůvodních“ stejnověkových smrkových monokultur horských smrčín. To ale jen za předpokladu, že přirozená obnova bude úspěšná na všech lokalitách; což je však holá utopie.

Je pravděpodobné, že na některých lokalitách dojde k půdní erozi, na mnohých k jejich zamokření se všemi negativními důsledky. Na významné části bude přirozená obnova neúspěšná, ohrožena je existence cenných biotopů rašelinišť. Dojde ke změně bilance vody v krajině, změně odtokových poměrů a rozkolísanosti průtoků potoků a řek s reálnou možností častějšího výskytu povodňových vln v oblastech mimo NPŠ. Dojde i k podstatné změně mikroklimatu. Až opět po deseti letech někteří „odborníci“ přehodnotí svůj názor, bude Šumava lidskou hloupostí poznamenána na stovky let.

Proto, aby nedošlo k naplnění tohoto katastrofického scénáře, napsaného odpovědnými pracovníky MŽP pro Národní park Šumava, vzniklo občanské sdružení Šumava 21.

Hlavní cíle:

- 1. Přesvědčovat odpovědné státní orgány o nebezpečí, které hrozí při pokračující destrukci nejcennějších lesů Šumavy.**
- 2. Rozporovat názory, jejichž realizace dovedla nejcennější biotopy Šumavy k současnému zhoršenému stavu.**
- 3. Dosáhnout toho, aby do skupiny zpracovatelů koncepce NPŠ při ministerstvu životního prostředí byl přizván zástupce našeho sdružení.**
- 4. Získat možnost navrhnout ministerstvu životního prostředí odborníky, kteří by byli konzultanty pro rozhodnutí týkající se lesů NPŠ.**
- 5. Získat maximální podporu našich záměrů a cílů nejen mezi odbornou lesnickou veřejností, ale i mezi zástupci dotčených obcí a veřejností laickou.**

Přípravný výbor:

Ing. František Beneš

Ing. Hubert Friedl

Ing. Jiří Štich